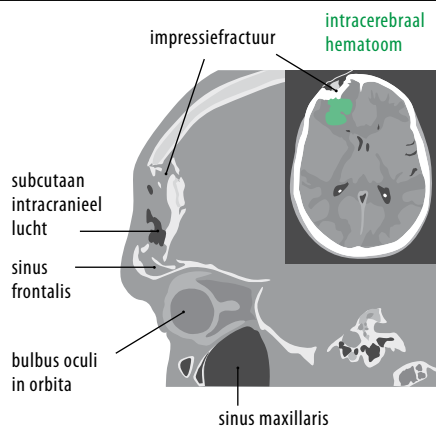

Een man met ernstig hoofdletsel na een mokerslag

Ruben Dammers en Henk W.C. Bijvoet

FIGUUR Sagittale CT-doorsnede met impressiefractuur van het os frontale rechts. De voor- en achterwand van de sinus frontalis zijn eveneens betrokken in de fractuur en er is verplaatsing van de botfragmenten van meer dan één botdikte naar intracranieel; (inzet) axiale CT-doorsnede met gecompliceerde impressiefractuur en intracerebraal hematoom rechts frontaal.

CASUS

Een 26-jarige man meldde zich op de Spoedeisende Hulp na een klap met een moker op zijn voorhoofd. Wij zagen rechts frontaal een laceratie van ongeveer 5 cm, met eronder een palpabele impressiefractuur. CT bevestigde een comminutieve impressiefractuur van het os frontale rechts; tevens was er een intraparenchymateus hematoom (figuur). Omdat de fractuur gecompliceerd was, met impressie van de sinus frontalis en cosmetische deformatie, werd besloten de patiënt te opereren. We verrichtten een wonddébridement en herstelden de impressiefractuur. Losse botfragmenten werden samengevoegd en teruggeplaatst in het defect. De sinus frontalis werd vanuit de wond en transnasaal endoscopisch ontdaan van de mucosa en gecranialiseerd, wat betekent dat de achterwand van de sinus frontalis werd verwijderd. Perioperatief en 3 dagen postoperatief kreeg de patiënt antibiotica. Het herstel verliep ongecompliceerd. Impressiefracturen van het cranium komen in ongeveer 6% van de hoofdletfels voor, 90% hiervan is een open fractuur. In overleg met een neurochirurg moet worden besloten of chirurgisch ingrijpen noodzakelijk is. De 'Guidelines for the surgical management of traumatic brain injury' (Neurosurgery 2006;58(3 Suppl):S56-60) adviseren operatieve behandeling bij een gecompliceerde impressiefractuur van meer dan één botdikte. Overige factoren zijn wondinfectie, aanwijzingen voor duraschade met liquorlekkage, pneumo-encefalie, ernstig intracerebraal hematoom, impressie van de sinus frontalis of ernstige cosmetische deformatie.

DIAGNOSE

Gecompliceerde impressiefractuur van het os frontale rechts.

Aanvaard op 26 november 2008

Citeer als: Ned Tijdschr Geneesk. 2009;153:B476

[Meer op www.ntvg.nl/klinischepraktijk](http://www.ntvg.nl/klinischepraktijk)

Erasmus MC, afd. Neurochirurgie, Rotterdam.

Dr. R. Dammers, arts in opleiding tot neurochirurg;

drs. H.W.C. Bijvoet, neurochirurg.

Contactpersoon: dr. R. Dammers (r.dammers@erasmusmc.nl).